

Jihomoravský kraj

ZÁKLADNÍ PRINCIPY ODPOVĚDNÉHO NAKUPOVÁNÍ

SLOVO ÚVODEM

„Jihomoravský kraj už v minulosti přistoupil k centrálním nákupům energií či telekomunikačních služeb, díky kterým dokázal ušetřit desítky milionů korun ročně. Obdobným způsobem se nám daří zefektivňovat otevřená výběrová řízení na dopravní stavby. Odpovědné veřejné zadávání zohledňující kvalitu životních podmínek v našem kraji je dalším krokem, o který se budeme snažit jako zodpovědný hospodář svěřeného majetku.“

JUDr. Michal Hašek,
hejtman Jihomoravského kraje

„Ctíme-li myšlenku používat zdravý selský rozum v praxi, pak se pokusme odpovědně zadávat a nakupovat tam, kde je to možné a vhodné.“

JUDr. Věra Vojáčková, MPA,
ředitelka Krajského úřadu Jihomoravského kraje

OBSAH

Co je odpovědné veřejné zadávání	4
Vymezení legislativního kontextu ČR/EU	6
Klíčové příležitosti pro odpovědné nakupování v rámci Krajského úřadu Jihomoravského kraje	8
Doporučené formulace	10
Postup identifikace příležitostí pro odpovědné zadávání	20

Zpracovatel:
Nová ekonomika o.p.s

nová ekonomika

Autoři:
Peter Sokol & Leona Gergelová Šteigrová

2015

CO JE ODPOVĚDNÉ VEŘEJNÉ ZADÁVÁNÍ

Ve výběrových řízeních utratí české instituce veřejné správy a místní samosprávy každý rok několik set miliard korun. Při dobře promyšleném veřejném zadávání můžou tyto organizace zcela legálně zohledňovat v rámci svých nákupů vybraná společenská a environmentální témata a odpovědným veřejným zadáváním tak přispět ke zvýšení kvality veřejných zakázek.

Základním principem odpovědného veřejného zadávání je zohlednění více hledisek najednou – vedle běžně užívané nejnižší ceny lze zahrnout konkrétní společenské téma, které chce daná instituce rovněž řešit (např. podpora malých a středních firem, zaměstnání znevýhodněných osob, důstojné pracovní podmínky, dodržování sociálních a pracovních práv, podpora vzdělávání, důraz na snížení zátěže na životní prostředí apod.). Zadavatel tak de facto za stejné prostředky získává přidanou hodnotu.

Odpovědné zadávání veřejných zakázek není rozhodně jednodušší než tradiční přístup a klade na zadavatele řadu nároků (především v prostředí, kde tento koncept není ještě zavedený). Každopádně skrývá v sobě velký potenciál, jak působit na svět kolem nás a měnit jej konkrétními kroky k lepšímu. To všechno samozřejmě za dodržení všech platných právních norem České republiky a Evropské unie.

K čemu konkrétně umí koncept odpovědného zadávání přispět? Jeho prostřednictvím lze:

- Vytvořit nebo udržet pracovní pozice.
- Zlepšit kvalifikaci osob na trhu práce.
- Podpořit malé a mikro podniky.
- Přispět ke zlepšení životního prostředí.

„Podporou sociálně odpovědného zadávání veřejných zakázek mohou veřejné orgány poskytnout společně skutečné pobídky k rozvoji sociálně odpovědného managementu. Rozumnými nákupy mohou veřejné orgány podporovat příležitosti v zaměstnání, důstojné pracovní podmínky, sociální začlenění, přístupnost, uzpůsobení podmínek pro všechny, etický obchod a snahu o dosažení širšího souladu se sociálními standardy. U některých výrobků může být dopad zvláště výrazný, pro-

CO JE ODPOVĚDNÉ VEŘEJNÉ ZADÁVÁNÍ

tože veřejní odběratelé ovládají velký podíl na trhu (např. ve stavebnictví, podnikatelských službách, IT atd.). Obecně jsou veřejné orgány v Evropě důležitými spotřebiteli, kteří utratí kolem 17 % hrubého domácího produktu EU (částka odpovídající polovině HDP Německa). Mohou proto využitím své kupní síly k výběru zboží a služeb, které přinášejí také dobré sociální výsledky, významně přispět k trvale udržitelnému rozvoji.“¹⁾

Evropská komise ve svém Sdělení k Obnovené strategii Evropské unie pro sociální odpovědnost podniků na období 2011-2014 proto vyzývá členské státy a veřejné orgány na všech úrovních, aby „plně využily všech možností, které nabízí stávající právní rámec pro zadávání veřejných zakázek. Začleňování environmentálních a sociálních kritérií do zadávání veřejných zakázek musí být především dosaženo způsobem, který nediskriminuje malé a střední podniky a řídí se ustanoveními Smlouvy týkajícími se nediskriminace, rovného zacházení a transparentnosti.“²⁾

Nová směrnice Evropské unie přijatá v únoru 2014³⁾ v mnoha částech výrazně akcentuje zohledňování sociálních a environmentálních cílů v rámci veřejných zakázek, stejně jako posílení přístupu malých a středních podniků a podporu inovací. Do popředí také mnohem více klade důraz na celkovou ekonomickou výhodnost nabídek, nikoli na samotnou nabídkovou cenu. Tato směrnice musí být do českého právního řádu transponována do 2 let od jejího přijetí, tj. na počátku roku 2016, a to v podobě nového zákona o veřejných zakázkách.

Ke konceptu odpovědného zadávání se ve svých strategických dokumentech přihlásila i Česká republika. Například v dokumentu Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky se mimo jiné uvádí: „Veřejné zakázky jsou nástrojem veřejné politiky k ovlivňování trhu a vedou k posilování ekonomiky směrem k udržitelnému rozvoji s kladným dopadem na hospodářskou prosperitu. Veřejná správa bude využívat svou kupní sílu k nákupu služeb a zboží tak, aby naplňovala zároveň sociální a environmentální cíle, čímž bude přispívat k posílení sociální soudržnosti a udržitelného rozvoje. Dojde tak k celkové úspoře veřejných prostředků a ke zvyšování kvality života společnosti bez zvyšování daní.“⁴⁾

¹⁾ Sociální nakupování. Průvodce zohledňováním sociálních hledisek při zadávání veřejných zakázek. Evropská komise, Generální ředitelství pro zaměstnanost, sociální věci a rovné příležitosti, Oddělení D.2 Generální ředitelství pro vnitřní trh a služby, Oddělení C.3, Rukopis dokončen v říjnu 2010, s. 5.

²⁾ V: Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů - Obnovená strategie EU pro sociální odpovědnost podniků na období 2011-2014. Dostupné online z [<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011DC0681&from=EN>] cit. dne 1. 3. 2013

³⁾ Směrnice EP a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2014/18/EU. Dostupné online z: http://www.portal-vz.cz/getmedia/1c79eb25-e98e-4cf9-8964-afa8df67e3f3/Smernice-c-2014_24_EU-o-zadavani-VZ-a-o-zruseni-smernice-c-18.pdf

⁴⁾ V: Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky, Rada vlády pro udržitelný rozvoj, Ministerstvo životního prostředí České republiky, 2010. 1. vydání. Dostupné online z http://www.mzp.cz/cz/strategie_uzr_zitelneho_rozvoje cit. dne 1. 3. 2013

VYMEZENÍ LEGISLATIVNÍHO KONTEXTU ČR/EU

Užití sociálních hledisek ve veřejném zadávání je legální jak z pohledu platného práva EU, tak i ČR. Zadavatel je zadávacími právními předpisy oprávněn sociální hlediska při zadávání veřejných zakázek zohlednit. Uplatnění sociálních hledisek v jakékoli části zadávacího procesu musí respektovat základní zásady postupu zadavatele (§ 6 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů.), tj. transparentnost zadání (zejména včasné oznámení, srozumitelnost pro všechny dodavatele), nediskriminaci a rovnost dodavatelů a samozřejmě i veškerá další platná ustanovení práva (tj. nesmí být v rozporu s právem a dobrými mravy).

Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek⁵⁾

Veřejné zakázky hrají klíčovou roli ve strategii Evropa 2020, která je obsažená ve sdělení Komise ze dne 3. března 2010 nazvaném „Evropa 2020. Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění“. Veřejné zakázky jsou zde pojaty jako jeden z tržně založených nástrojů, jenž se dá využít k dosažení inteligentního, udržitelného růstu podporujícího začlenění a zároveň k zajištění nejefektivnějšího využití veřejných prostředků. Za tímto účelem musí být současná pravidla pro zadávání veřejných zakázek přijatá podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/18/ES revidována a modernizována, aby se zvýšila efektivita veřejných výdajů, zejména usnadněním účasti malých a středních podniků na veřejných zakázkách, a aby zadavatelé měli možnost lépe využívat veřejných zakázek na podporu společných společenských cílů.

Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů

§ 44 - Zadávací dokumentace

Odstavec 10

Zadavatel může v zadávacích podmínkách uvést též požadavky týkající se zvláštních podmínek na plnění veřejné zakázky, a to zejména v sociální oblasti, v oblasti zaměstnanosti nebo v oblasti životního prostředí.

§ 78 – Hodnotící kritéria

Odstavec 4

Rozhodne-li se zadavatel pro zadání veřejné zakázky podle základního hodnotícího kritéria ekonomické výhodnosti nabídky, stanoví vždy dílčí hodnotící kritéria tak, aby vyjadřovala vztah užitné hodnoty a ceny. Dílčí hodnotící kritéria se musí vztahovat k nabízenému plnění veřejné zakázky. Mohou jimi být zejména nabídková cena, kvalita, technická úroveň nabízeného plnění, estetické a funkční vlastnosti, vlastnosti plnění z hlediska vlivu na životní prostředí, vliv na zaměstnanost osob se zdravotním postižením a osob se ztíženým přístupem na trh práce, provozní náklady, návratnost nákladů, záruční a pozáruční servis, zabezpečení dodávek, dodací lhůta nebo lhůta pro dokončení...

Metodika zadávání veřejných zakázek - Ministerstvo pro místní rozvoj (právní stav k 1. 1. 2014)⁶⁾

V zadávacích podmínkách může zadavatel rovněž uvést zvláštní podmínky pro plnění veřejné zakázky, a to zejména z oblasti sociální, oblasti zaměstnanosti nebo životního prostředí (např. požadavky na zapojení osob se zdravotním postižením, zvláštní podmínky s ohledem na potřebu zvýšené ochrany životního prostředí apod.), za předpokladu, že je zadavatel požaduje (§ 44).

Zadavatel tedy může stanovit i požadavky na 'sociálně odpovědné' zadávání v souladu s usnesením vlády č. 699 z 21. 9. 2011, kterým vláda schválila Strategii boje proti sociálnímu vyloučení na období 2011 – 2015.

Zadavatel může v zadávacích podmínkách např. požadovat, aby určité procento z celkového počtu pracovníků dodavatele, kteří se budou podílet na plnění zakázky, pocházelo z řad dlouhodobě nezaměstnaných osob.

⁵⁾ Směrnice EP a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2014/18/EU, preambule, odstavec 2.

⁶⁾ Metodika je dostupná online z <http://www.portal-vz.cz/cs/Jak-na-zadavani-verejnych-zakazek/Metodiky-stanoviska>

KLÍČOVÉ PŘÍLEŽITOSTI PRO ODPOVĚDNÉ NAKUPOVÁNÍ V RÁMCI KRAJSKÉHO ÚŘADU JIHOMORAVSKÉHO KRAJE

Na základě strategie společenské odpovědnosti Krajského úřadu Jihomoravského kraje (KrÚ JMK) jsme identifikovali okruh témat, kterým lze přispět i v rámci systému odpovědného zadávání veřejných zakázek. V následujícím textu jsou vybrané pasáže z dokumentů vydaných KrÚ JMK – především z Politiky společenské odpovědnosti (2013) a Zprávy o stavu CSR Krajského úřadu Jihomoravského kraje za období: 2012 – 31. 8. 2013 (dále jen „strategie CSR“). Soustředili jsme se především na oblasti, kde již existují příklady implementace.

Podle uvedených dokumentů se KrÚ JMK soustřeďuje na taková témata, která naplňují odůvodněné (legitimní) veřejné potřeby zainteresovaných stran KrÚ JMK a JMK⁷⁾. Zájmem KrÚ JMK je, aby proces naplňování veřejných potřeb a veřejného zájmu, stejně jako výsledek této činnosti, byl:

- **V souladu s etickými a morálními hodnotami** - svým příkladem se KrÚ JMK a JMK snaží zvyšovat transparentnost a etickou úroveň veřejné správy ČR.
- **Šetrný k životnímu prostředí** - KrÚ JMK hledá a uskutečňuje možnosti ve snižování zátěže životního prostředí způsobené vlastním provozem organizace – úřadu, zároveň KrÚ JMK a JMK realizuje a podporuje aktivity a projekty, které mají za cíl zlepšení stavu životního prostředí v JMK či jeho ochranu.
- **Zacílený na zvýšení kvality života a zlepšení existenčních podmínek subjektů v JMK**, a to v jakékoli oblasti (zdraví, vzdělání, pracovní příležitosti, technická a dopravní infrastruktura, životní prostředí, bezpečí, kulturní, sportovní či jiné vyžití apod.) - aby tyto zdroje byly využity účelně vzhledem k potřebám všech zainteresovaných stran JMK a zároveň hospodárně s ohledem na omezenost veřejných zdrojů.⁸⁾

**KLÍČOVÉ PŘÍLEŽITOSTI
PRO ODPOVĚDNÉ
NAKUPOVÁNÍ
V RÁMCI
KRAJSKÉHO ÚŘADU
JIHOMORAVSKÉHO
KRAJE**

Ze základních cílů společenské odpovědnosti doporučujeme při nakupování a zadávání veřejných zakázek primárně zohlednit především tyto:

1. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

- 1.1. Optimalizace uhlíkové stopy našeho vozového parku a budov (opatření v oblasti snižování spotřeby - PHM, vody, elektrické energie, kancelářského materiálu)
- 1.2. Zlepšení prostředí pro klienty a snížení energetické náročnosti budov a spotřeby el. energie KrÚ JMK - opatření v oblasti snižování spotřeby (PHM, vody, elektrické energie, kancelářského materiálu), opatření v oblasti odpadů a jejich recyklace, opatření v oblasti nákupu ekologických kancelářských prostředků
- 1.3. Posilování znalostí zaměstnanců v oblasti ochrany životního prostředí
- 1.4. Podpora environmentálního vzdělávání, výchova a osvěta veřejnosti

2. SOCIÁLNÍ/EKONOMICKÁ TÉMATA

- 2.1. Zkvalitnění vybavenosti znevýhodněných částí kraje, podpora udržitelného, ekonomického a sociálního rozvoje těchto oblastí
- 2.2. Podpora zaměstnanosti v regionu podporou k vytváření nových pracovních míst
- 2.3. Podpora handicapovaných, znevýhodněných a občanů ohrožených sociálním vyloučením
- 2.4. Vytváření vhodných pracovních podmínek

⁷⁾ Podrobný popis zainteresovaných stran najdete v Politice společenské odpovědnosti Krajského úřadu Jihomoravského kraje, která je dostupná online zde: <http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=167701&TypeID=2>

⁸⁾ Zpráva o stavu CSR Krajského úřadu Jihomoravského kraje za období: 2012 – 31. 8. 2013

DOPORUČENÉ FORMULACE

1. Životní prostředí

2. Sociální/ekonomická témata

V následujících tabulkách jsou jednotlivé cíle rozpracovány do opatření, která lze uplatnit při zadávání veřejných zakázek. Jejich využití by mělo přispět k plnění stanovených cílů. Třetí sloupec tabulky obsahuje doporučení, co konkrétně lze ve vybraných zakázkách požadovat. V případě, že existují definice/formulace, které lze v zakázkách využít, jsou zde uvedeny s označením **PODKLAD PRO FORMULACI**. V ostatních případech najdete **NÁMĚTY**, které svou přesnou formulaci získají až v dílčí zakázce. Upravovat ale pochopitelně lze i doporučené formulace. Uvedený výčet není rozhodně vyčerpávající a měl by být spíše inspirací pro další kroky.

1. Životní prostředí

Cíl – čeho chceme v souladu se strategií CSR dosáhnout:	Opatření - abychom dosáhli cíle, budeme v rámci zadávání:	Formulace/doporučení – abychom zohlednili opatření, budeme v rámci zadávání požadovat
Optimalizovat uhlíkovou stopu našeho vozového parku a budov.	<p>Zohledňovat míru emisí CO₂ při nákupu vozidel.</p> <p>KATEGORIE NÁKUPŮ: - automobilový park</p>	<p>NÁMĚT PRO ZAPOJENÍ DO ZADÁVACÍ DOKUMENTACE</p> <p>Při nákupu vozidel doporučujeme zohledňovat jak náklady na jejich provoz, tak i v první řadě množství emisí CO₂, případně další parametry, a vyžadovat přísnější (resp. v případě CO₂ nižší) hodnoty, než jsou povinně stanoveny (a to v rámci technických podmínek). Uvedené hodnoty můžeme stanovit buď absolutně (viz text níže), případně využít hodnotících kritérií pro výběr (zde je nutné správně propočítat váhu základních a dílčích hodnotících kritérií).</p> <p>Adekvátním vodítkem pro specifikaci zadávací dokumentace jsou tzv. GPP (Green Public Procurement) kritéria Evropské komise pro zelené veřejné zakázky pro nákup vozidel, z nichž se na prvním místě nabízí následující specifikace (kompletní text je dostupný online z: http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/criteria/transport_cs.pdf).</p> <p>PODKLAD PRO FORMULACI</p> <p><i>Emise CO₂ vozidel podle technického listu vozidla nesmí překročit tyto hodnoty: Typ vozidla (CO₂ g/km) Mini (110), Malé (120), Nižší střední (130), Střední (150), Vyšší střední (170), Luxusní (270), Terénní/Velké rodinné (210), Malé dodávky (N1, třída I) (150), Ostatní dodávky (N1, třída II a třída III) (220). Emise výfukových plynů - Vozidla musí splňovat normu EURO 5 (případně 6).</i></p> <p><i>Vedle emisí CO₂ a emisí výfukových plynů lze v rámci snahy optimalizovat uhlíkovou stopu požadovat ve výbavě ukazatele zařazeného převodového stupně (GSI), systémy sledování tlaku v pneumatikách (TPMS), ukazatel spotřeby paliva. Ekologické parametry lze také uplatnit na plyny z klimatizací, mazací oleje a vlastnosti pneumatik. Podrobněji viz uvedená publikace s. 6 – 9.</i></p>
	Využívat ekologicky šetrnější varianty při zateplení budov	<p>NÁMĚT PRO ZAPOJENÍ DO ZADÁVACÍ DOKUMENTACE</p> <p>Významnou roli v rámci zeleného nakupování sehrává tepelná izolace budov. Díky preferenci energeticky účinných tepelně izolačních výrobků šetrných k životnímu prostředí může zadavatel získat přidanou hodnotu z hlediska pozitivního dopadu na životní prostředí (kvalita ovzduší a vody) a lidské zdraví.</p> <p>Kritéria pro zelené nakupování byla zpracována na úrovni Evropské unie a týkají se především tepelné vodivosti tepelně izolačních materiálů a obsahu nebezpečných látek v těchto</p>

Cíl – čeho chceme v souladu se strategií CSR dosáhnout:	Opatření - abychom dosáhli cíle, budeme v rámci zadávání:	Formulace – abychom zohlednili opatření, budeme v rámci zadávání požadovat
	<p>Upřednostňovat ekologicky šetrné výrobky při nákupu kancelářského materiálu, nábytku apod.</p> <p>KATEGORIE NÁKUPŮ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kancelářské potřeby - kancelářský papír - reklamní předměty a dary - kancelářský nábytek - tonery do tiskáren, kopírovacích strojů, multifunkčních zařízení 	<p>materiálech. Přesná charakteristika požadavků a způsobů ověření je k dispozici zde: http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/criteria/insulation/cs.pdf.</p> <p>Zmíněná kritéria – v návaznosti na charakteristiku budovy/stavby – doporučujeme zařadit do technických podmínek, případně se opět nabízí využití hodnotících kritérií.</p> <p>PODKLAD PRO FORMULACI</p> <p><i>Ekologicky šetrné výrobky - v souladu s usnesením vlády č. 465 ze dne 14. 6. 2010 Usnesení k Pravidlům uplatňování environmentálních požadavků při zadávání veřejných zakázek a ve smyslu § 44 odst. 10 zákona požaduje zadavatel, aby součástí nabídky bylo prohlášení uchazeče o tom, že dodávané kancelářské produkty splňují požadavky pro udělení ekoznačky a výrobky z recyklovaných materiálů, resp. s vysokým obsahem recyklovaných materiálů.</i></p> <p><i>Ekologicky šetrné tiskoviny - v souladu s usnesením vlády č. 465 ze dne 14. 6. 2010 Usnesení k Pravidlům uplatňování environmentálních požadavků při zadávání veřejných zakázek a ve smyslu § 44 odst. 10 zákona požadujeme, aby veškeré relevantní tiskoviny splňovaly požadavky pro udělení ekoznačky nebo byly vytištěny na papíře splňujícím požadavky pro udělení ekoznačky, nebo alespoň na papíře, který splňuje požadavky na certifikaci udržitelného hospodaření v lesích, např. FSC, PEFC nebo jejich ekvivalentu.</i></p> <p><i>Ověření: Ekoznačkou se rozumí označení „Ekologicky šetrný výrobek“, Ekoznačka EU („The Flower“), „Der Blaue Engel“ nebo jiná environmentální značení typu I (ve smyslu ČSN ISO 14024). Podrobnosti o ekologicky šetrných výrobcích viz: http://www1.cenia.cz/www/ekoznaceni/ekologicky-setrne-vyrobyky</i></p> <p><i>V případě splnění požadavku FSC, PEFC nebo jejich ekvivalentu je uchazeč povinen předložit jako důkaz certifikáty kontrol dřevných vláken certifikovaných jako FSC či PEFC, nebo jakýkoli jiný rovnocenný důkaz. Zákonný původ dřeva může uchazeč také prokázat zavedeným systémem sledování. Tyto dobrovolné systémy mohou být certifikovány třetí stranou, jako součást systému řízení podle ISO 9000 nebo ISO 14000 či EMAS. Pokud dřevo pochází ze země, která podepsala dobrovolnou partnerskou dohodu s EU, může sloužit jako důkaz zákonnosti licence FLEGT . U ne-certifikovaného primárního vlákna musí uchazeč uvést typy (druhy), množství a původ vláken</i></p>

Cíl – čeho chceme v souladu se strategií CSR dosáhnout:	Opatření - abychom dosáhli cíle, budeme v rámci zadávání:	Formulace – abychom zohlednili opatření, budeme v rámci zadávání požadovat
	<p>Upřednostňovat ekologicky šetrné varianty úklidu.</p> <p>KATEGORIE NÁKUPŮ: - drogistické zboží a údržbový materiál - úklidové práce</p>	<p><i>používaných při výrobě papírenské buničiny a papíru společně s prohlášením o jejich zákonnosti. Vlákna musí být sledovatelná celým výrobním řetězcem z lesa až k výrobku.</i></p> <p>Lze požadovat i recyklovaný papír. V tomto případě doporučujeme pečlivě stanovit kvalitu, aby vyhovovala přístrojům (tiskárny, kopírky), které využíváte.</p> <p>PODKLAD PRO FORMULACI</p> <p><i>Uchazeč navrhne v souladu s definicí ekologického úklidu vypracované Českou asociací úklidu a čištění (http://zeleneuradovani.cz/domains/zeleneuradovani.cz/provoz-kancelare/uklid-a-cisteni#Definice%20ekologick%C3%A9ho%20%C3%BAklidu) postupy zavedení ekologického úklidu v prostorách, které jsou předmětem veřejné zakázky, včetně prevence úklidu (čisticí zóny, rohože). Úklidové postupy, frekvence, použité prostředky, způsoby prevence úklidu budou specifikovány v úklidovém plánu, který uchazeč předloží. Požadovaný stupeň a frekvence úklidu pro jednotlivé prostory jsou vyplněny zadavatelem v úklidovém plánu, který je přílohou X zadávací dokumentace.</i></p> <p><i>Uchazeč je povinen při plnění veřejné zakázky používat pouze: 1) ekologicky šetrné a zdravotně nezávadné úklidové prostředky a postupy; 2) dodávat pouze ekologicky šetrný a zdravotně nezávadný spotřební materiál a zboží; 3) zajistit řádné ekologické třídění odpadu po celou dobu plnění veřejné zakázky.</i></p> <p>Ověření: <i>Veškeré zadavatelem požadované výrobky musí splňovat kritéria ekologické šetrnosti definovaná buď Ministerstvem životního prostředí v požadavcích pro propůjčení ochranné známky „Ekologicky šetrný výrobek“ (např. č. 07 - 2012 pro univerzální čisticí přípravky a č. 72 - 2013 Prací prostředky používané v průmyslu a institucích či 3 - 2012 Prací prostředky apod.) zveřejněných na stránce http://www.ekoznacka.cz/seznam, nebo rovnocennými směrnici jiných národních systémů ekoznačení v Evropě pro tyto kategorie produktů.</i></p> <p><i>Vypracovaný úklidový plán podle zadání zadavatele (požadovaný stupeň a frekvence), ve kterém uchazeč specifikuje jaké úklidové prostředky a postupy bude používat.</i></p>

Cíl – čeho chceme v souladu se strategií CSR dosáhnout:	Opatření - abychom dosáhli cíle, budeme v rámci zadávání:	Formulace – abychom zohlednili opatření, budeme v rámci zadávání požadovat
<p>Zlepšit prostředí pro klienty a snížit energetickou náročnost budov a spotřeby el. energie KrÚ JMK.</p>	<p>Upřednostňovat služby a produkty s pozitivním dopadem na snížení spotřeby vody.</p> <p>KATEGORIE NÁKUPŮ: - například při nákupu toalet, vodovodních baterií apod.</p>	<p>NÁMĚT PRO ZAPOJENÍ DO ZADÁVACÍ DOKUMENTACE</p> <p>Doporučujeme využívat návrh Evropské komise pro GPP kritéria při nákupu vybavení toalet - zohledňují se především technické požadavky na množství splachovací vody a účinnost splachování. Ověření je stanoveno specifickými normami, které jsou uvedené v odkazovaném dokumentu.</p> <p>http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/criteria/toilets/criteria_Toilets_cs.pdf</p> <p>Dále doporučujeme využívat kritéria zelených veřejných zakázek v EU pro zdravotnětechnické armatury. Jde o nákup zdravotnětechnických armatur racionálně hospodařících s vodou do nových nebo rekonstruovaných budov. Racionální hospodaření s vodou zahrnuje především maximální/minimální dosažitelný průtok vody, ovládání teploty, časovou regulaci zdravotnětechnických armatur pro více uživatelů a vysokou frekvenci používání.</p> <p>http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/criteria/sanitary/CS.pdf</p>
	<p>Zohledňovat spotřebu energie při nákupu výpočetní techniky.</p> <p>KATEGORIE NÁKUPŮ: - IT (HW) - kancelářská technika a vybavení</p>	<p>PODKLAD PRO FORMULACI</p> <p><i>V souladu s existující metodikou Ministerstva životního prostředí doporučujeme upřednostňovat výrobky splňující nejnovější normy ENERGY STAR pro energetický výkon stanovené Rozhodnutím Evropské komise 2009/489/ES, které jsou k dispozici na www.eu-energystar.org.</i></p> <p><i>Ověření: Uchazeč předloží jeden z níže uvedených dokumentů: 1. certifikát Ekologicky šetrný výrobek, nebo evropské ekoznačky The Flower, „Der Blaue Engel“ nebo jiná environmentální značení typu I (ve smyslu ČSN ISO 14024), 2. výpis z databáze výrobků Energy Star uvedený na adrese http://www.eu-energystar.org/Products/, 3. prohlášení o splnění tohoto požadavku spolu s technickou dokumentací výrobce či zkušební protokol.</i></p> <p>Pozn.: V této oblasti existuje i vzorová zadávací dokumentace schválená Ministerstvem životního prostředí. Vzhledem k dílčím změnám v současném zákoně o zadávání veřejných zakázek je nutné si některé formulace upravit. Každopádně technická specifikace (článek 8) zůstává stejná.</p> <p>Viz: http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\$pid/CENMSG0KHR90/\$FILE/vzorova_zadavaci_dokumentace_varianta1.pdf</p>

Cíl – čeho chceme v souladu se strategií CSR dosáhnout:	Opatření - abychom dosáhli cíle, budeme v rámci zadávání:	Formulace – abychom zohlednili opatření, budeme v rámci zadávání požadovat
	<p>Požadovat recyklaci odpadu v případě relevantních zakázek, případně požadovat bezobalovou politiku v případech, kdy je to technicky možné.</p> <p>KATEGORIE NÁKUPŮ: - renovace tonerů do tiskáren, multifunkčních zařízení</p>	<p>NÁMĚT PRO ZAPOJENÍ DO ZADÁVACÍ DOKUMENTACE Stanovit nebo hodnotit podíl produktů, které jsou dodávány „v sekundárním nebo přepravním obalu s obsahem recyklovaných materiálů více než 45 %“ nebo „ jsou dodávány v obalových materiálech na bázi obnovitelných surovin“ nebo „nejsou dodávány v individuálních dávkách (v jednotlivém balení)“.</p> <p>Ověřování: Dodavatelé musí poskytnout podepsané prohlášení uvádějící, která z těchto kritérií jsou jejich produkty schopny splnit. Veřejný zadavatel jejich splnění ověří během doby trvání smlouvy a v případě nesplnění budou uplatněna příslušná penále.</p> <p>Viz: http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\$pid/CENMSGOKHR90/\$FILE/vzorova_zadavaci_dokumentace_varianta1.pdf, konkrétně podkapitola 8.9 kapitoly 8. "Technické podmínky" vzorové technické dokumentace.</p>
<p>Posílit znalosti zaměstnanců v oblasti ochrany životního prostředí.</p>	<p>Požadovat v rámci relevantních veřejných zakázek, aby dodavatel poskytoval informace a osvětu v oblastech ochrany životního prostředí.</p> <p>KATEGORIE NÁKUPŮ: - všechny relevantní zakázky</p>	<p>NÁMĚT PRO ZAPOJENÍ DO ZADÁVACÍ DOKUMENTACE / U produktů, kde je to vhodné a účelné, bude adekvátním způsobem (leták, samolepka apod.) uvedeno, jakým způsobem je tento výrobek šetrný k životnímu prostředí (a jak jej využívat s ohledem na ochranu ŽP).</p>
	<p>Požadovat při nákupu osobních automobilů relevantní formu proškolení o tzv. ekologickém řízení.</p> <p>KATEGORIE NÁKUPŮ: - automobilový park</p>	<p>NÁMĚT PRO ZAPOJENÍ DO ZADÁVACÍ DOKUMENTACE Jedním z aspektů úspory jak ekonomické, tak i životního prostředí, je způsob řízení automobilů. Doporučujeme tedy spolu s dodávkami vozidel požadovat v rozumné míře i proškolení (informování/osvětu) řidičů – případně osob využívajících služební vozidla - v tzv. ekologické jízdě. Způsob zajištění závisí na počtech osob a preferenci zadavatele (tj. zda např. vyhodnocuje průměrnou spotřebu jednotlivých řidičů).</p> <p>Pozn.: Ekologická jízda = takový styl jízdy, který zajistí dobrou ekonomiku jízdy a šetrnost k životnímu prostředí.</p>
<p>Podporovat environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu veřejnosti.</p>	<p>Požadovat v rámci relevantních veřejných zakázek, aby dodavatel poskytoval informace a osvětu v oblastech ochrany životního prostředí.</p> <p>KATEGORIE NÁKUPŮ: - všechny relevantní zakázky</p>	<p>NÁMĚT PRO ZAPOJENÍ DO ZADÁVACÍ DOKUMENTACE Dodavatel vybavení/poskytovatel služby zajistí například x kusů letáku/informační roll-up pro veřejnost o možnostech ochrany životního prostředí.</p>

2. Sociální/ekonomická témata

Cíl – čeho chceme v souladu se strategií CSR dosáhnout:	Opatření - abychom dosáhli cíle, budeme v rámci zadávání:	Formulace – abychom zohlednili opatření, budeme v rámci zadávání požadovat
Podpořit zaměstnanost v regionu podporou k vytváření nových pracovních míst.	<p>Zapojit podmínku zaměstnat určitý podíl lidí dlouhodobě evidovaných na úřadu práce do vybraných zakázek.</p> <p>KATEGORIE NÁKUPŮ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stavební práce - úklidové práce 	<p>PODKLAD PRO FORMULACI</p> <p><i>Nejméně 10 % osob, které se budou podílet na plnění zakázky, přijme dodavatel do pracovního poměru z řad dlouhodobě nezaměstnaných osob, a to minimálně na dobu celého trvání plnění veřejné zakázky. Vítězný uchazeč předloží do 1 týdne od oznámení o výběru nejvhodnější nabídky, nejpozději však před uzavřením smlouvy, seznam osob, s nimiž uzavřel pracovněprávní vztah v souvislosti s plněním zakázky, potvrzený místně příslušným úřadem práce, a zároveň předloží prohlášení o celkovém počtu osob, které se budou na plnění zakázky podílet. V případě nedoložení výše uvedených dokladů a nesplnění podmínky ve smyslu § 44 odst. 10 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, nebude s uchazečem uzavřen smluvní vztah a bude jednáno o uzavření smluvního vztahu s uchazečem druhým v pořadí v souladu se zněním § 82 odst. 3 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.</i></p> <p>Pozn.: Tato podmínka se poměrně využívá – Semily (rekonstrukce městského kina, rekonstrukce náměstí), Most (rekonstrukce panelových domů), Karlovy Vary (realizace opatření k omezení výskytu invazních rostlin), Kolín (rekonstrukce sklepních prostor).</p>
	<p>Rozdělovat relevantní zakázky na části, aby v nich mohly soutěžit i malé a mikropodniky.</p> <p>KATEGORIE NÁKUPŮ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kancelářský nábytek 	<p>NÁMĚT PRO ZAPOJENÍ DO ZADÁVACÍ DOKUMENTACE</p> <p>Dělení zakázek na části je důležité jak pro malé podniky (a mikropodniky), které jsou primárně umístěny v daném regionu a mohou tak mít dopad na místní zaměstnanost, tak i na lepší možnost zapojení sociálních podniků či podniků zaměstnávajících zdravotně handicapované osoby, které by na velké zakázky nedosáhly.</p> <p>Zákon o veřejných zakázkách v odstavci 1 § 98 přímo uvádí, že zadavatel může rozdělit veřejnou zakázku na části, přípouští-li to povaha předmětu veřejné zakázky. V § 13 odst. 4 výslovně stanoví: „že je-li veřejná zakázka rozdělena na části, je pro stanovení předpokládané hodnoty rozhodující součet předpokládaných hodnot všech částí veřejné zakázky.“ V komentáři k zákonu o veřejných zakázkách se potom uvádí: „Tím, že zadavatel rozdělí zakázku na části, ji rozštěpí na několik, minimálně dvě, samostatné zakázky, které lze pak zadat v různých typech zadávacího řízení. Pro stanovení předpokládané hodnoty veřejné zakázky je však rozhodující součet těchto jejích částí, což brání zneužití dělení zakázky v tom smyslu, že jejím štěpením by mohlo ze strany zadavatele dojít k obejití povinnosti o ni soutěžit.“</p>

2. Sociální/ekonomická témata

Cíl – čeho chceme v souladu se strategií CSR dosáhnout:	Opatření - abychom dosáhli cíle, budeme v rámci zadávání:	Formulace – abychom zohlednili opatření, budeme v rámci zadávání požadovat
	<p>Zapojovat do vhodných zakázek střední školy zřizované krajem.</p> <p>KATEGORIE NÁKUPŮ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - občerstvení - květinová výzdoba - kancelářský nábytek - údržbové a opravárenské práce - reklamní předměty a dary - servis automobilového parku 	<p>NÁMĚT PRO ZAPOJENÍ DO ZADÁVACÍ DOKUMENTACE</p> <p>V případě drobných nákupů – zejména v rámci veřejných zakázek malého rozsahu či v rámci přímých objednávek - doporučujeme pokračovat v dříve praxi KrÚ JMK, kdy jsou přímo oslovovány školy zřizované krajem. Seznam škol a možných produktů služeb by měl být k dispozici všem zadavatelům.</p> <p>V rámci doplňkové činnosti by se vybrané školy mohly systematicky zapojit do vyhlašovaných zakázek, které se oborově dotýkají jejich činností a realizovat tak část své praxe. V těchto případech je důležité nastavit podmínky tak, aby je mohly uskutečnit i školy (delší časový horizont vzhledem k fungování praxí, míra flexibility pro snazší propojení zakázky s chodem školního roku apod.)</p>
<p>Podpořit handicapované, znevýhodněné a občany ohrožené sociálním vyloučením.</p>	<p>Upřednostnit nákup relevantních výrobků a služeb (například reklamních předmětů) od firem zaměstnávajících osoby se zdravotním postižením.</p> <p>KATEGORIE NÁKUPŮ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - občerstvení - květinová výzdoba - úklidové práce - ostraha budov - reklamní předměty a dary 	<p>PODKLAD PRO FORMULACI</p> <p><i>Zakázky v této oblasti lze také v souladu s § 101 zákona o veřejných zakázkách vymežit pouze pro dodavatele zaměstnávající osoby se zdravotním postižením: „1) Zadávacího řízení se může účastnit pouze dodavatel, který zaměstnává více než 50 % osob se zdravotním postižením podle zvláštního právního předpisu z celkového počtu zaměstnanců dodavatele. 2) Skutečnost, že dodavatel zaměstnává více než 50 % osob se zdravotním postižením, musí být dodavatelem uvedena v nabídce společně s potvrzením Úřadu práce České republiky - krajské pobočky nebo pobočky pro hlavní město Prahu (dále jen „krajská pobočka Úřadu práce“) nebo s potvrzeními nebo rozhodnutími orgánu sociálního zabezpečení, která se týkají osob se zdravotním postižením. Při použití tohoto ustanovení je vyloučena možnost prokazovat skutečnosti podle odstavce 2 prostřednictvím jiných osob.“</i></p>
	<p>Zapojit podmínku zaměstnat určitý podíl osob se zdravotním postižením či osob sociálně znevýhodněných do relevantních zakázek.</p> <p>KATEGORIE NÁKUPŮ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - úklidové práce - ostraha budov 	<p>PODKLAD PRO FORMULACI</p> <p><i>1. Ve smyslu § 44 odst. 10 zákona zadavatel požaduje, aby dodavatel splnil podmínku zaměstnávání X % osob se zdravotním postižením či osob sociálně znevýhodněných z celkového počtu zaměstnanců. Tuto podmínku může dodavatel splnit též prostřednictvím subdodavatele. Pro účely splnění podmínky se počty osob zdravotně postižených a sociálně znevýhodněných v rámci jednoho zaměstnavatelského subjektu sčítají.</i></p>

2. Sociální/ekonomická témata

Cíl – čeho chceme v souladu se strategií CSR dosáhnout:	Opatření - abychom dosáhli cíle, budeme v rámci zadávání:	Formulace – abychom zohlednili opatření, budeme v rámci zadávání požadovat
		<p>2. Dodavatel prokáže, že zaměstnává osoby se zdravotním postižením podle § 67 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. Tuto podmínku může dodavatel splnit též prostřednictvím subdodavatele. Skutečnost, že dodavatel či subdodavatel zaměstnává osoby se zdravotním postižením, musí být dodavatelem uvedena v nabídce společně s potvrzeními nebo rozhodnutími orgánu sociálního zabezpečení, která se týkají osob se zdravotním postižením.</p> <p>3. Dodavatel prokáže, že zaměstnává osoby sociálně znevýhodněné dle § 33 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. Tuto podmínku může dodavatel splnit též prostřednictvím subdodavatele. Skutečnost, že dodavatel či subdodavatel zaměstnává osoby sociálně znevýhodněné, musí být dodavatelem uvedena v nabídce společně s potvrzením krajské pobočky Úřadu práce ČR o tom, že v průběhu 12 měsíců před podáním nabídky byly tyto osoby uchazeči o zaměstnání, jimž Úřad práce věnoval zvýšenou péči při zprostředkování zaměstnání.</p> <p>4. Pro zjištění celkového počtu zaměstnanců je rozhodný průměrný čtvrtletní přepočtený počet zaměstnanců podle § 11 vyhlášky č. 518/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. Dodavatel doloží přepočtený stav zaměstnanců spolu s nabídkou.</p> <p>Pozn.: Uvedená formulace vychází z praxe Agentury pro sociální začleňování při Úřadu vlády ČR a je zaměřena na podporu sociálních podniků.</p>
Vytvářet vhodné pracovní podmínky.	<p>V relevantních zakázkách požadovat dodržování zákoníku práce, legální zaměstnávání a stanovit sankce za nedodržení těchto podmínek.</p> <p>KATEGORIE NÁKUPŮ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stavební práce - úklidové práce - ostraha budov 	<p>PODKLAD PRO FORMULACI</p> <p>Dodavatel si je vědom skutečnosti, že zadavatel má zájem o plnění předmětu této smlouvy dle odpovědného zadávání veřejných zakázek. Dodavatel se proto výslovně zavazuje při realizaci této smlouvy dodržovat vůči svým zaměstnancům vykonávajícím práci související s předmětem této smlouvy veškeré pracovní právní předpisy, a to zejména, nikoliv však výlučně, předpisy upravující mzdy zaměstnanců, pracovní dobu, dobu odpočinku mezi směnami, placené přestávky, bezpečnost práce apod.</p>

2. Sociální/ekonomická témata

Cíl – čeho chceme v souladu se strategií CSR dosáhnout:	Opatření - abychom dosáhli cíle, budeme v rámci zadávání:	Formulace – abychom zohlednili opatření, budeme v rámci zadávání požadovat
		<p><i>Dodavatel je povinen plnit veřejnou zakázku pouze pomocí vlastních zaměstnanců, tj. osob zaměstnaných na hlavní pracovní poměr (případně také na DPČ, DPP a případně i na dobu určitou – tedy dobu trvání zakázky).</i></p> <p><i>Pro případ, že příslušný kontrolní orgán (státní úřad inspekce práce, krajská hygienická stanice atd.) zjistí svým pravomocným rozhodnutím v souvislosti s plněním této smlouvy porušení pracovněprávních předpisů ze strany dodavatele, má zadavatel právo stanovit sankce stanovené procentem z celkové vysoutěžené ceny plnění.</i></p>

POSTUP IDENTIFIKACE PŘÍLEŽITOSTÍ PRO ODPOVĚDNÉ ZADÁVÁNÍ

Ne každé výběrové řízení je skutečně vhodné pro aplikaci konceptu odpovědného zadávání. Každopádně je velmi důležité odhalovat příležitosti už v rámci záměru, a nikoli až ve chvíli, kdy je zakázka technicky připravená.

Procesy KrÚ JMK jsou definovány směrnicemi. Výjimku netvoří ani zadávání veřejných zakázek. Zde jsou klíčové směrnice *Veřejné zakázky odborů a na provoz* (evidenční číslo 18/INA-KrÚ) a *Zadávání veřejných zakázek* (evidenční číslo 50/INA-VOK). Obě nabízejí velmi pečlivý popis postupu od vytvoření zakázky po její vyhlášení.

Do těchto (a souvisejících) směrnic je vhodné doplnit informaci o odpovědném zadávání. Optimálně hned do úvodní části, kde by vedle informace, že zadávání veřejných zakázek bude uskutečňováno za dodržení zásad transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace, mohla být formulace vycházející ze strategie CSR Krajského úřadu Jihomoravského kraje – například: „*V souladu se zákonem o veřejných zakázkách a Příručkou společenské odpovědnosti Krajského úřadu Jihomoravského kraje (64/INA-KrÚ) lze v odůvodněných případech uvést v zadávací dokumentaci též požadavky týkající se zvláštních podmínek na plnění veřejné zakázky, a to zejména v sociální oblasti, v oblasti zaměstnanosti nebo v oblasti životního prostředí.*“

Posouzení, zda zakázka nabízí příležitost pro odpovědné zadávání, je nutné identifikovat ještě před postupem popsáním v obou uvedených směrnicích – tedy při přípravě samotného obsahu zakázky (respektive předmětu plnění). Primární posouzení by mělo být na tom, kdo definuje předmět zakázky. Za tímto účelem by také mělo být možné konzultovat tento záměr s útvarem řízení kvality KrÚ JMK.

Na počátku využívání principů odpovědného veřejného zadávání doporučujeme jednotlivé aspekty požadovat jako absolutní podmínky, postupně se jeví jako účelnější více využívat ekonomickou výhodnost nabídky jako základní hodnotící kritérium a dílčí hodnotící kritéria zaměřovat právě na sociální či environmentální aspekty, které může uchazeč zadavateli nabídnout (viz § 78, odst. 4 zákona o veřejných zakázkách). V technické novele tohoto zákona platné od 1. ledna 2015 jsou navíc ve výčtu dílčích hodnotících kritérií explicitně zmíněny osoby se sociálním znevýhodněním.

Nová ekonomika o.p.s.

Nová ekonomika, o.p.s. je obecně prospěšnou společností, která byla založena v roce 2009.

Vyhledáváme a prosazujeme inovativní ekonomické nástroje, které sledují sociální a ekologické cíle a zároveň vytvářejí zisk. Vycházíme z přesvědčení, že prosperita společnosti je založena na třech pilířích - ekonomické prosperitě, kvalitě životního prostředí a společenském kapitálu. Žádný z těchto pilířů by neměl být rozvíjen na úkor ostatních. Primárně se zabýváme propojováním s pilířem ekonomickým a podporujeme rozvoj a šíření inovací.

Tématem, kterému se aktuálně nejvíce věnujeme, je tzv. odpovědné zadávání veřejných zakázek (angl. responsible procurement). Nabízíme poradenství a konzultace v následujících oblastech:

- vyhledání vhodných témat,
- zapojení vybraných hledisek do prováděcích dokumentů pro nákupy a veřejné zakázky,
- nastavení pravidel tak, aby byla v souladu s naší a evropskou legislativou.

Spolupráce může probíhat od dílčí konzultace až po kompletní zpracování veřejné zakázky v oblastech společenské odpovědnosti veřejných a státních institucí. Na tato témata pořádáme i odborné semináře a debaty.

Jihomoravský kraj

2015